

NURME KOOLI

ÕPPEKAVA

2017

Õppekava on heaks kiidetud Nurme Kooli õppenõukogu koosolekul 23.oktoobril 2013.a protokoll nr 3-11/1
Redaktsioon heaks kiidetud Nurme Kooli õppenõukogu koosolekul 23. oktoobril 2014.a, protokoll nr 3-11/1
Redaktsioon heaks kiidetud Nurme Kooli hoolekogu koosolekul 1. detsembril 2014.a, protokoll nr 3-11/1
Redaktsioon heaks kiidetud Nurme Kooli õppenõukogu koosolekul 1.septembril 2017.a. protokoll nr 1-6/08

SISUKORD

I Üldsätted

1. Üldosa	3
2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid	4
3. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	5
3.1. Pätevused ja nende kujundamine	7
3.1.1. Üldpädevused	7
3.1.2. Valdkonnapädevused	8
4. Tunnijaotusplaanid	9
4.1. Lihtsustatud õppe tunnijaotusplaan.....	9
4.2. Toimetulekuõppe tunnijaotusplaan	10
4.3. Lihtsustatud ja toimetulekuõppe lisaõppe tunnijaotusplaan	11
5. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted	12
6. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted	20
7. Hindamise korraldus	21
8. Õpilaste toetamise ja nõustamise korraldus	25
9. Karjääriteenuste korraldus	27
10. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted	27
11. Traditsioonid ja õppekavaväline tegevus	28
12. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	29

1. ÜLDOSA

(1) Nurme Kooli (edaspidi Kool) õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava ja toimetulekuõppekava alusel, lähtudes kooli arengukavast, kooli missioonist ja põhiväärtustest ning pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.

(2) Nurme Kool on Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas olev põhikool. Õpilasi võetakse vastu maakonna nõustamiskomisjoni soovitusel ja vanema avalduse alusel.

(3) Kooli põhiväärtused on järgmised:

- Nurme koolipere liikmed austavad üksteist, kasutavad heaperemehelikult enda ja kooli vara, peavad kinni kokkulepetest;
- Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Kool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks;
- Kool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks;
- Nurme Kooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad riiklikust õppekavast ning lähtuvad Eesti Vabariigi põhiseaduses, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest;
- Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus);
- Uue põlvkonna sotsialiseerimine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

(4) Kooli õppekava terviktekst on kättesaadav kooli koduleheküljel ja köidetuna õpetajate toas.

(5) Kooli õppekavas on üldosa ja ainekavad.

(6) Kooli õppekava üldosas esitletakse:

1) üldsätted;

2) õppe- ja kasvatustöö eesmärgid;

3) õppe- ja kasvatustöö korraldus;

4) tunnijaotusplaanid;

5) läbivad teemad ja nende kasutamise põhimõtted;

6) ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;

7) hindamise korraldus;

8) õpilaste toetamise ja nõustamise korraldus;

9) karjääriteenuste korraldus;

10) õpetaja töökava koostamise põhimõtted;

11) traditsioonid ja õppekavaväline tegevus;

12) õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

- (7) Õppekavas esitatud pädevusnõudeid ja õpitulemusi käsitatakse raamnõuetena, mida kohandatakse iga õppija arenguvajadustele ja võimalustele. Ainekavades määratletakse õppe eesmärgid, õppesisu ning õpitulemused kolmes kooliastmes.
- (8) Kooli põhieesmärk on tagada hariduslike erivajadustega õpilastele võimete kohane õpe ja individuaalne areng heas kasvukeskkonnas tugispetsialistide abiga.
- (9) Kooli tegevuse planeerimisel arvestatakse õpilaste vajadusi ja erisusi, kus lisaks õpiedukusele keskendutakse sotsialiseerimisoskuste väljaarendamisele.
- (10) Põhiprotsessiks õppetöös on lapse igakülgne arendamine.

2. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

(1) Kooli **õppe- ja kasvatustöö eesmärk** on aidata kaasa isiksuse kujunemisele ja arengule, kes:

- 1) teadvustab ennast ja kaasinimesi ning nende erinevusi, oma ja teiste rahvaste kultuurilisi erinevusi;
- 2) tunneb ja järgib jõukohaselt kooli kodukorda ja õigusnorme;
- 3) väärtustab tervist ning tervislikku eluviisi;
- 4) suudab tuttavates situatsioonides valida, otsustada ja vastutust kanda;
- 5) hoiab loodust, elab ja tegutseb keskkonda ning loodusressursse säästes;
- 6) orienteerub iseseisvaks eluks vajalikus lihtsas teabes, kasutades selleks sobivaid teabevahendeid;
- 7) oskab teha jõukohast tööd, on valmis koostööks, suudab osaleda võimetele vastavas täiendõppes;
- 8) omab kujutlust maailmast kui tervikust, peab lugu iseendast, oma kodust, kodukohast ja kodumaast.

(2) Õppe- ja kasvatuseesmärkide saavutamiseks lähtutakse lihtsustatud ja toimetulekuõppes järgmistest **põhimõtetest**:

- 1) Võrdne võimalus õppimiseks ja võimete kohase põhihariduse omandamiseks. Kooli õppekava järgib põhimõtet, et õpilased omandaksid igapäevases elus toimetulekuks vajalikud teadmised ja oskused, väärtushinnangud ja toimimisviisid.
- 2) Iga õpilase arengu toetamine tema võimetest (hariduslikust erivajadusest) lähtuvalt. Õpe põhineb kõikide õpilaste arengupotentsiaali väljaselgitamisel ning puude struktuurist tuleneva individuaalse eripära arvestamisel. Arengulisi ja hariduslikke erivajadusi arvestades koostatakse vajadusel kooli õppekava alusel koostöös õpilase ja vanemaga õpilase individuaalne õppekava (edaspidi IÕK). Individualiseeritud õppe üldeesmärk on ühiskonnas tunnustatud normide võimete kohane omandamine ja eakohase kaasamise parim võimalik tagamine.
- 3) Esiplaanil on õpilaste psüühiliste protsesside arendamine, et luua alus võimetele vastavate teadmiste ja oskuste omandamiseks, võimalikult adekvaatse enesetunnetuse kujunemiseks. Kooli õppekava läbinud õpilane peaks omandama oskused võimalikult iseseisvaks toimetulekuks täiskasvanueas. Selle eelduseks on humaansed, sh sallivushoiakud ja demokraatlikud suhted koolis.
- 4) Õppekava avatus. Õppekavas on tähtsal kohal lähtumine iga õpilase arenguvajadustest ja sellest tulenev püüdlus luua igapäevasele parim võimalik ja terviklik õpi- ning arengukeskkond. Olulisel kohal on õpetajate koostöö õpilastega, vanematega, kutseõppe korraldajatega, valla või linna esindajatega, vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli.

(3) Lihtsustatud ja toimetulekuõppe väljundiks on praktilist tööd väärtustav ja kutseõppeks valmis olev ühiskonna liige. Praktilised oskused konkretiseeritakse õpitulemustes. Seosed eri ainevaldkondade vahel kujunevad üldõppe või selle elementide rakendamise, õpetust läbivate teemade, õppeülesannete, -meetodite ja -viiside abil.

(4) Õppekava on avatud nendele muutustele, mida toob kaasa kooli areng, Eesti hariduslase õigusruumi areng ja laiem sotsiaalne tellimus.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse KORRALDUS

(1) Nurme Koolil on kaks õppekohta. Pärnurme küla on suurte ajalooliste traditsioonidega looduskaunis koht Järvamaal, kus on soodne õppe-ja kasvukeskkond hariduslike erivajadustega õpilastele, kes vajavad vanema avalduse alusel elamist õpilaskodus. Paide õppekoht on hariduslike erivajadustega õpilastele, kes elavad kodus ja vajavad vanema avalduse alusel pikapäevarühma.

- 1) Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele;
- 2) sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel osaleb kogu koolipere;
- 3) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatuses seotud osaliste vahel;
- 4) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväarikust ning isikupära;
- 5) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
- 6) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste silditamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
- 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
- 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii ükski kui ka koos kaaslastega;
- 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
- 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
- 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
- 12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

(2) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib põhikool, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat (GPS-seadmed, SMART-i puutetundlikud ekraanid, puldid, dokumendikaamerad) ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab ohutusnõuetele, koolis järgitakse tervisekaitse ettekirjutusi;
- 4) ruumide sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;

5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja vahendeid;

6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt;

5) õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

(3) Õppetöö toimub eesti keeles põhikooli lihtsustatud ja toimetuleku riikliku õppekava alusel.

- 1) Koolis rakendatakse üldjuhul traditsioonilist klassiõpet. Õppetöö teised vormid on õppekäik, projektitöö, iseseisev töö.
- 2) Vajaduse korral rakendatakse individuaalõppekava, mille koostab aineõpetaja, või tervislikel põhjustel koduõpet, lähtudes raviarsti või eriarsti ja nõustamiskomisjoni soovitudest.
- 3) Õppeaasta kestab 1. septembrist järgmise aasta 31. augustini.
- 4) Õppeaasta koosneb trimestritest ja koolivaheaegadest. Trimestrites on kokku vähemalt 175 õppepäeva. Lõpuklassis on kokku vähemalt 185 õppepäeva. Õppeaasta jooksul on viis koolivaheaega kogukestvusega 12 nädalat.
- 5) Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit, vahetund 10 minutit iga õppetunni kohta, söögivahetunni pikkus üldjuhul 30 minutit. Õppetunni võib jagada mitmeks osaks ning kokkuleppel võib kaks õppetundi toimuda järjest, ilma vahetunnita.
- 6) Õppetöö toimub riiklikult kinnitatud tunnijaotusplaanide alusel.
- 7) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguestlus, mille põhjal lepatakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.
- 8) Kooli lõpetamiseks sooritab 9. klassi õpilane koolieksamid.
- 9) Õppe sujuvaks jätkamiseks või üleminekuks tööturule pakub kool lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppijale lisaõpet.
- 10) Lisaõppesse võetakse õpilasi, kes on saanud põhikooli lõputunnistuse samal aastal ning kes ei ole valmis õpinguid jätkama või tööturule suunduma või kes ei pääsenud soovitud õppeasutusse.
- 11) Lisaõppe kestvus on üks õppeaasta. Lisaõppes osalejale võimaldatakse juhendatud õpet 1050 õppetunni ulatuses, millest 525 õppetundi moodustab üldhariduslik õpe ja 525 õppetundi kutsealane ettevalmistus ning sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste arendamine. Kutsealast ettevalmistust tehakse koostöös kohaliku kutseõppeasutuse või tööandjaga.
- 12) Igale õpilasele koostatakse individuaalne üleminekuplaan (edaspidi IÜP), kus määratakse selle õpilase konkreetne õppe sisu ja päevakava. IÜP koostamisel arvestatakse õpilase teadmisi ja oskusi, õpilase ja vanema soove ja vajadusi ning kooli võimalusi.
- 13) Toimetulekuõppel olevatele õpilastele koostatakse individuaalne õppekava (edaspidi IÕK), milles keskendutakse ainekavades märgitud õpitulemustele, lähtudes õpilase arengutasemest.
- 14) Hiljemalt 9. klassi I poolaastal esitatud vanema põhjendatud taotluse alusel võib õppenõukogu otsusega pikendada toimetulekuõppel oleva õpilase õppeaega kahe õppeaasta võrra kuni 32 nädalatunni ulatuses igal õppeaastal. Täiendavate õppeaastate kohustuslike ja valikainete kohta koostatakse jätkuvalt õpilasele individuaalne õppekava.

- 15) Huvitegevus on kooli õppekava läbimist toetav või muu õppekavaväline tegevus. Huvitegevuses kasutatakse koolis erinevaid õppevorme ja -meetodeid, sealhulgas huvialaringid ja projektipõhised tegevused.

3.1. Pätevused ja nende kujundamine

(1) Pätevus on asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pätevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks.

(2) Kooli õppekava taotleb õpilastel nii üldpädevuste kui ka valdkonnapädevuste kujundamist.

3.1.1. Üldpädevused

(1) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel.

Üldpädevused on:

1) väärtuspätevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt;

2) sotsiaalne pätevus – suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

3) enesemääratluspätevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; lahendada iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ning inimsuhetes tekkivaid probleeme;

4) õpipätevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust;

5) suhtluspätevus – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt;

6) matemaatikapätevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades;

7) ettevõtlikkuspätevus – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; seada eesmärged ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest; reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske.

8) digipätevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvates ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates

digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

(2) Üldpädevused täpsustatakse kooli õppekavas kooliastmeti. Astmeteks jaotamise aluseks on õpilaste üldine areng, astmete erinevus kajastub tunnijaotusplaanis.

Kooliastmed on järgmised: I kooliaste – 1.-3. klass; II kooliaste – 4.-6. klass; III kooliaste – 7.-9. klass.

(3) Üldpädevuste kujundamine toimub Nurme Koolis kõigi õppeainete kaudu õppeprotsessis, samuti tunni- ja õppekavavälistes tegevustes ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse kooli ja kodu ühistöös. Üldpädevuste kujunemist õpilasel hinnatakse ja nende edasist arendamist kavandatakse individuaalselt iga-aastasel õpilasega läbiviidaval arenguvestlusel. Üldpädevuste kujundamiseks kavandatavad ülekooolilised või kooliastmeti toimuvad tegevused täpsustatakse kooli üldtööplaanis, iga konkreetse klassiga seotud tegevused aga töökavas, arvestades kooli üldtööplaani.

3.1.2. Valdkonnapädevused

(1) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Nurme Kooli õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:

- 1) keel ja kirjandus (eesti keel, draamaõpe);
- 2) võõrkeeled (inglise keel);
- 3) matemaatika (matemaatika);
- 4) loodusained (loodusõpetus, loodusõpe);
- 5) sotsiaalsed (inimeseõpetus, ajalugu);
- 6) kunstained (muusika, kunst, rütmika);
- 7) tehnoloogia (tööõpetus, käsitöö, kodundus);
- 8) kehaline kasvatus (kehaline kasvatus).

(2) Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad vastavalt võimalusele ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja õppekavaväline tegevus. Valdkonnapädevuste kujundamiseks kavandatavad ülekooolilised tegevused täpsustatakse kooli üldtööplaanis.

(3) Ainekavades esitatakse nii kooliastmete õpitulemused kui ka õpitulemused õppeteemade läbimisel või osaoskuste kaupa. Klassiti lahti kirjutatud ainekavades määratletakse vastavas klassis taotletavad õpitulemused, mis toetavad valdkonnapädevuste kujunemist, ning nende saavutamiseks vajalik õppesisu ja -tegevus. Selle alusel koostab aineõpetaja töökava, mille elluviimisega loob tingimused Nurme Kooli õppekavas määratud pädevuste saavutamiseks. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele sõnaline hinnang.

(4) Õppe- ja kasvatustöö rõhuasetused, eesmärgid ja kujundatavad pädevused on esitatud astmeti ja etapiti. Astmeteks jaotamise aluseks on õpilaste üldine areng, astmete erinevus kajastub tunnijaotusplaanis.

I kooliastme (1.-2.klass) ülesanne on õpilaste tajuprotsesside arendamine: oskused kuulata, vaadelda, võrrelda-eristada, jäljendada, ennast jõukohasel viisil väljendada. Eriti oluline on

õpilasel oma põhivajaduste rahuldamisel võimalikult iseseisvalt toime tulla, saavutada elementaarne eneseteenindamise oskus. Õppeks rakendatakse tervikõpet (üldõpetuslik tööviis), samuti kogemusõpet (õppimine praktilise tegevuse alusel) ja didaktilist mängu (mänguõpetus).

II kooliastme (3.-6.klass) põhiülesanne on kujundada võimalikult hea väljendusoskus, et õpilane suudaks ennast arusaadavaks teha ka väljaspool kodu ja kooli. Tähtis on suhtlemis- ning käitumisoskuste arendamine erinevates olukordades. Tehakse algust lugema ja kirjutama õpetamisega. Selle sisu ja meetodid olenevad suurel määral iga õpilase tasemest.

II kooliastme lõpus muutub toimetulekuõpe ainekeskseks. Emakeele, matemaatika ja orienteerumisainete kaudu on tähtis õpetada niisuguseid võrdlemise, klassifitseerimise, ruumis ja ajas orienteerumise ning põhjus-tagajärg suhete eristamise oskusi, mis võimaldavad toime tulla tuttavas situatsioonis ja abiga ka keerukamates olukordades. Suurenema peaksid õpilase iseseisvus ja vastutustunne. Tehakse algust lihtsate tööoskuste õpetamise ning harjutamisega. Kognitiivsete oskuste kujundamiseks kasutatakse esemelisi vahendeid. Peamine on endiselt üldõpetuslik tööviis, kus toimetulekuõppes järk-järgult suurendatakse aineõpetusel kulutatavat aega. Oluline on ka siin õpilaste praktiline tegevus.

Lihtsustatud õppes on oluline valmistada õpilasi ette uute õppeainete õppimiseks alates 5. klassist.

III kooliastme (7.-9.klass) põhiülesandeks on kognitiivsete oskuste arendamine nn. konkreetsete tegevuste või situatsioonide kontekstis. Sel perioodil kasutab õpilane rühmitamisel esemete ja nähtuste olulisi tunnuseid, hakkab mõistma terviku ning osa seost, suudab mõtteliste ülesannete lahendamisel kasutada omandatud teadmisi.

Lihtsustatud õppes on põhitaotlus elementaarse teoreetilise mõtteviisi ja tööharjumuste kujundamine, rollisuhtlemise teadvustamine.

Oluliselt tõuseb tööõpetuse osakaal, mis soodustab oma tegevuse struktuuri teadvustamist, praktiliste baasoskuste omandamist ja kestva töö harjumuste kujunemist. Õpetaja olulisim ülesanne on õpilase rolli toetamine ning uute praktilise ja vaimse töö oskuste kujundamine. Tähelepanu vajab teemade ja töövõtete integreerimine eri õppeainetes.

Toimetulekuõppes on oluline õpetada õpilast võimalikult iseseisvalt toime tulema. Kujundatakse lihtsa töö oskusi:

- 1) omandatud toimingute rakendamine ahelana, osaliselt muutuvates tingimustes;
- 2) toimingu suunatud planeerimine, teabe otsimine sõltuvalt ülesandest (pilt, plaan, lühitekst);
- 3) töövahendite ja materjali sobivuse hindamine;
- 4) kujutluse loomine tulemustest – osatoimingute ning vahendite valik ja järjestamine;
- 5) suunatud enesekontroll: osatoimingute/operatsioonide järjestus ja tulemused, toimingu tulemus (võrdlemine näidisega).

4. TUNNIJAOTUSPLAANID

Õppetöö toimub riiklikult kinnitatud tunnijaotusplaanide alusel.

4.1. Lihtsustatud õppe tunnijaotusplaan

Õppeained	Õppetunde nädalas								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Klass									
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6
Võõrkeel					2	2	2	2	2
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	4	5	5
Loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4
Ajalugu						1	2	2	1
Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1
Muusikaõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kunstiõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kehaline kasvatus	2	3	3	2	2	2	2	2	2
Tööõpetus	2	2	2	2	4	4	4	5	7
Valikõppeained			2	2	2	2	2	2	2
Nädalakoormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32

(1) Lihtsustatud õpet korraldatakse õppeainete kaupa, rakendades õppeainete lõimimise põhimõtet. Valikainete sisu on valitud lähtudes kooli asukohast ja õppetegevuse praktilisest suunast ning vanemate ning õpilaste soovidest. Päinurme õppekohas on valikaineteks loodusõpe ja kodundus. Paide õppekohas loodusõpe ja draamaõpe.

(2) Vajadusel koostatakse õpilasele individuaalse õppekava.

(3) Lihtsustatud õppel olevatele õpilaste õpitulemused saavutatakse järgmiselt:

- 1) 1.–2. klassi õpitulemused hiljemalt 2. klassi lõpuks;
- 2) 3.–5. klassi õpitulemused hiljemalt 5. klassi lõpuks;
- 3) 6.–7. klassi õpitulemused 7. klassi lõpuks;
- 4) 8.–9. klassi õpitulemused põhikooli lõpuks.

(4) Väikeklassis võib kooli õppekavas võrreldes määrusega muuta tunnijaotusplaani, näha ette vähendatud või asendatud õpitulemused, võrreldes määruses sätestatud taotletavate õpitulemustega ja vähendatud õppekoormuse, kuid mitte alla 20 õppetunni õppenädalas.

4.2. Toimetulekuõppe tunnijaotusplaan

Õppeained	Õppetunde nädalas									LA1	LA2
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Klass											
Elu- ja toimetulekuõpe	4	5	5	5	7	7	6	6	6		
Eesti keel	4	5	6	6	6	6	6	6	6		
Matemaatika	2	3	4	4	5	5	4	4	4		
Kunst ja käeline tegevus	5	5	5	5	5	2	2	2	2		
Muusikaõpetus	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
Tööõpe						5	5	7	7		
Kehaline kasvatus	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
Rütmika	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Valikõppeained							2	2	2		
Nädalakoormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32	32	32

(1) Kõik toimetulekuõppel olevatele õpilased õpivad individuaalse õppekava alusel, milles keskendutakse ainekavades märgitud tegevustele ja teemadele. Valikainete sisu (draamaõpe, loodusõpe) on valitud lähtudes kooli asukohast ja õppetegevuse praktilisest suunast ning vanemate ning õpilaste soovidest.

(2) 1.–2. klassis jaguneb õpetus tegevusvaldkondadeks, 3. klassist kuni põhikooli lõpetamiseni õppeaineteks, mis realiseeritakse üldõpetuse põhimõttel. Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli ekskursiooni või õppekäiguna.

(3) Toimetulekuõppel olevatele õpilaste õpitulemused saavutatakse järgmiselt:

- 1) 1.–2. klassi õpitulemused hiljemalt 2. klassi lõpuks;
- 2) 3.–6. klassi õpitulemused hiljemalt 6. klassi lõpuks;
- 3) 7.–9. klassi õpitulemused põhikooli lõpuks.

(4) Õppematerjalid valitakse ja koostatakse toimetulekuõppe üldosa ja ainekavade sisu ning nõudeid arvestades. Arvestatakse mõõduka intellektipuudega vastavas vanuses õpilase psüühika, tegevuse ja suhtlemise tüüpilisi iseärasusi, individuaalse võimekuse ja iseärasuste variatiivsust. Oluliseks tuleb pidada tajutava õppematerjali konkretiseerimise ja diferentseerimise võimalusi, mis loob baasi võimetele vastavaks rühmitamiseks. Kasutatakse arekeelseid tekste, graafilist materjali.

(5) Õppeülesannete raskusastet reguleeritakse õpioskuse omandamise etappe ja õppematerjali sisulist keerukust arvestades. Esitatakse võimalused õpitoimingu variatiivseks sooritamiseks: praktiliselt või materialiseeritult, visuaalselt, verbaalselt ja kombineeritult.

4.3. Lihtsustatud ja toimetulekuõppe lisaõppe tunnijaotusplaan

Õppeained	Õppetunde nädalas
Üldained	
Eesti keel	3
Inglise keel	2
Matemaatika	3
Füüsika	1
Kehaline kasvatus	1
Valkained	
Keskonnaõpetus	2
Karjääriõpetus	1
Majandusõpe	1
Kodanikuõpetus	1
Kunstiõpetus	1
Liiklus	1
Kultuurilugu	1
Kutsealane ettevalmistus	12
Nädalakoormus	30

(1) Lisaõppe korraldamiseks ei ole määratud riiklikku tunniarvu. Lisa-aasta õppekavasse kuuluvad põhikooli programmis olevad üldained, valikained ja kutsealast eelõpet hõlmavad ained ning lisaks kutseõppeasutuste ja tööeluga tutvumise võimalused, lähtudes kooli võimalustest ning vanemate ja õpilaste soovidest.

(2) Lisaõppe korraldamiseks koostatakse igale õpilasele üleminekuplaan (IÕP), kus määratakse selle õpilase konkreetne õppe sisu ja päevakava.

4.4. Tööpraktika

Tööõpetuse kaudu kujuneb õpilasel hoiak ja harjumus tööd teha ning teadvustub tööprotsess. Õpilane õpib oma tegevust planeerima ja õpitud oskuste puhul ka enesekontrolli sooritama. Tööõpetus aitab õpilasel kujuneda eluga võimalikult iseseisvalt toimetulevaks isiksuseks, kes suudab ja tahab teha võimete kohast tööd.

Tööpraktika sooritatakse valdavalt kooli territooriumil, tehes heakorra ja muid jõukohaseid töid. Õpilaskodus elavad õpilased teevad heakorratöid vastavalt tekkinud vajadusele õppeaastaringelt.

Tööpraktika läbiviimisel arvestatakse iga õpilase füüsilist, vaimset ja sotsiaalset omapära ning töökeskkonna ohutuse nõudeid.

5. LÄBIVAD TEEMAD JA NENDE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED

(1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

(2) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus;
- 4) kultuuriline identiteet;
- 5) teabekeskkond;
- 7) tervis ja ohutus;
- 8) väärtused ja kõlblus.

(3) **Läbivate teemade õpe realiseerub Nurme Koolis:**

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitletud, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Vastavad projektid täpsustatakse kooli üldtööplaanis. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) õppeaine „karjääriõpetus“ kaudu, mis toetab läbivat teemat „elukestev õpe ja karjääri planeerimine“;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuval loovtöö valikul, teha kas iseseisva või rühmatöö;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös Koigi Vallavalitsuse, Järva maakonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega õppekavavälisest õppe-tegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

5.1. Läbiv teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”

Läbiva teema elukestev õpe ja karjääri planeerimine käsitlemisega aidatakse õpilasel kujuneda isiksuseks, kelle on valmisolek elukestevaks õppeks, erinevate elurollide täitmiseks muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas.

Õpilast suunatakse:

- 1) teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
- 2) arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi;
- 3) arendama soovi ja oskust endale eesmärgi seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- 4) kujundama soovi ja valmisolekut elukestevaks õppimiseks ja iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks;
- 5) tutvuma erinevate ametite/elukutsetega, õppida tundma haridus- ja koolitusvõimalusi, tööd reguleerivaid õigusakte, ettevõtte ja töötaja õigusi ja kohustusi ning kohalikku majanduskeskkonda.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ja julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

5.2. Läbiv teema „Keskond ja jätkusuutlik areng”

Läbiva teemaga keskkond ja jätkusuutlikkus toetatakse õpilase kujunemist keskkonnateadlikuks ja sotsiaalselt aktiivseks inimeseks, kes elab ja toimib vastutustundlikult.

Õpilast suunatakse:

- 1) aru saama loodusest kui terviksüsteemist ja inimese ning teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest;
- 2) analüüsima inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikuseid seoseid ning inimese sõltuvust loodusressurssidest;
- 3) väärtustama bioloogilist ja kultuurilist mitmekesisust;
- 4) arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama oma isiklike keskkonnaalaseid seisukohti;
- 5) võtma isiklikku vastutust jätkusuutliku tuleviku eest.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ja looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatuse kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui tervik-süsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumi-uuringud, arutelud ja rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

5.3. Läbiv teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”

Läbiva teemaga kodanikuühiskond ja ettevõtlikkus käsitlemisega aidatakse õpilasel kujuneda vastutustundlikuks ja aktiivseks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatusi.

Õpilast suunatakse:

- 1) väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatusi ja vabatahtlikkusele põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset lahendamist;
- 2) olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
- 3) mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- 4) mõistma enda kui üksikisiku rolli poliitilises ja majanduslikus süsteemis;
- 5) mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas, ettevõtlusega seotud negatiivseid ja positiivseid mõjusid;
- 6) suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes toetatakse õpilase initsiatiivi ning pakutakse talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Õpilasi suunatakse leidma jõukohastele probleemidele loomungulisi lahendusi ning aidatakse neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatusi ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

5.4. Läbiv teema „Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus”

Läbiva teema omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel; kellel on ettekujutus

kultuuride mitmekesisusest ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma ennast kultuuri kandjana, edasivijana ja kultuuride vahendajana;
- 2) mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- 3) olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingu vastu;
- 4) tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära;
- 5) teadvustama ning tundma õppima ühiskonna kultuurilist mitmekesisust tänapäeval ja minevikus;
- 6) omandama teadmisi erinevate kultuuride kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pakutakse õpilasele võimalust osaleda oma kultuuri-keskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombid on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatuses kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes kujundatakse positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning välditakse eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide- ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

5.5. Läbiv teema „Teabekeskond”

Läbiva teema teabekeskond eesmärgiks on aidata õpilasel tajuda ja teadvustada teda ümbritsevat infokeskkonda. Teema käsitlemisega toetatakse teabeotsingu, kriitilise teabeanalüüsi ja kommunikatsioonieetika alaste oskuste arengut.

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- 2) valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- 3) määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- 4) kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
- 5) arendama kriitilise teabeanalüüsi oskust.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane

õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ja eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatsetes ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ja teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisoskuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on keskmes avalikus ja privaatsetes ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ning kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ja tuvastama uudises puuduvat teavet.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselusel, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leidud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud probleemilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

5.6. Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon”

Läbiva teema Tehnoloogia ja innovatsioon käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvus tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

5.6.2. Õpilast suunatakse:

- 1) omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- 2) mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- 3) aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- 4) mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid;
- 5) kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- 6) arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Kasutatakse eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ja mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise lõimimise kaudu õppetegevusse.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes kasutatakse eelkõige rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks kasutavad erinevate õppeainete õpetajad oma ainetundides IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele kasutatakse nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.

5.7. Läbiv teema „Tervis ja ohutus”

Läbiva teema tervis ja ohutus käsitlemisega aidatakse õpilasel kujundada tervislikku ja ohutut käitumist ning võimaldatakse tal õppida koolikeskkonnas, milles väärtustatakse tervist, ohutust, ennast ja teisi inimesi.

Õpilast suunatakse:

- 1) teadvustama oma vastutust tervisliku ja ohutu käitumise eest;
- 2) kasutama üldoskusi tervise edendamiseks, ohtude ennetamiseks ja võimalikus ohuolukorras käitumiseks;
- 3) kriitiliselt hinnata ja kasutada infot tervise ja turvalisuse kohta, õppida kaitsma oma seisukohti ja toetada kaaslast tervislike valikute tegemisel;
- 4) õppida tundma erinevaid ohuallikaid ja ohtude tekkemehhanismi
- 5) mõista seaduste täitmise vajalikkust ohutuse tagamisel.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õpilane omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt nii tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui ka sotsiaalse aspektiga ning tal kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest kasutatakse aktiivõppemeetodeid, arutelu, rühmatööd, rollimänge ja demonstratsioone. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest kasutatakse aktiivõppemeetodeid, diskussioone, juhtumianalüüsi, rühmatööd, uurimisprojekte ja rollimänge. Võimalusel ja vajadusel korraldatakse õpilastega klassiväliseid ennetusprogramme, samuti kaasatakse õpilasi tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

5.8. Läbiv teema „Väärtused ja kõlblus”

Läbiva teema väärtused ja kõlblus käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilast suunatakse:

- 1) õppima tundma väärtusi, kõlblisi norme ja etiketti;
- 2) arendada isiklike väärtushinnanguid ja kõlblisi hoiakuid;
- 3) arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
- 4) juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- 5) kujundada oskusi kõlbliste konfliktide lahendamiseks ja vastutustundlike valikute tegemiseks.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlblisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse suhtutakse paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamusi. Õppemeetoditest kasutatakse lugude analüüsi, aktiivõppemeetodeid, rühmatööd, konfliktsete juhtumite arutelu ja rollimänge. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlblisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtmise. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ja tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ja kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlblisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Küsimusi võimaldavad sügavamalt ja mitmekülgsemalt käsitleda uurimisprojektid.

Läbivate teemade rakendamine	Aineõpe	Lõiming, projektid, uurimistööd	Kooli üritused	Õppekava-välised tegevused	Koostöö partner
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Aineteülene, karjääriõpetus tund, valikaine kodundus, draamaõpe, eelkutsõpe ametikoolis.	Aineteülene. Arenguvestlus Archimedese projekt. Huvitöö	Ettevõtlikkuse nädal, jõululaat, kohvik, kohtumised külalistega, õpetajate päev teatripäev	Õppekäigud ettevõttesse, tööpraktika, rollimäng	Rajaleidja, Koigi vald, AS „Veskimäe“, Järvamaa Kutseharidus SEB pank
Keskfond ja jätkusuutlik areng	Aineteülene, Valikaine loodusõpe, loodusõpetus õueõpe	Aineteülene, loodusalane uurimistöö, konkursid. Projektitööd- „Hoia metsa“ „Vanapaber“ „Tere kevad“ „Küünlaümbriste jaht“	Heakorrasustalgud, looduspäev	Loodusmatkad, õppekäigud ettevõttesse, rühma- ja klassi üritused, säästev majandamine	OÜ „Väätsa Prügila“, OÜ „Sopimetsa karjäär“, HEV- koolid
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Aineteülene, Valikaine kodundus.	Rühmatöö, paaristöö, projektitöö	Heategevuslik loterii, ettevõtluspäev	Palamuse laat jõululaat, kohvik, huvitöö	OÜ „MarrekPuit“ AS „Veskimäe“ Õpilasesindus. SEB pank
Oma kultuur ja kultuuriline mitmekesisus	Aineteülene.	Archimedese projekt	Aktused, kooli traditsioonid	Tähtpäevad ja kombed, õppekäigud kodukanti	Vanemad, Pärnurme külaselts, muuseum, Järva muuseum, Paide keskraamatukogu Paide Kultuurikeskus.
Teabekeskfond	Aineteülene, arvutipõhine õpe	„Targalt internetis“	Ainepäevad, konkursid, viktoriinid	matkad, ajalehed, ajakirjad, meedia	Kooli raamatukogu, huvitöö keskus
Tehnoloogia ja innovatsioon	Aineteülene, TEBO-õpiveeb	ainetundides, projektiõpe loodusõppes, loovtöös	Loodusmatkad GPS- abil	Innovaatilised ideed, internet, õppekäigud Ahhaa keskusesse	Kooli IKT juht Tiigrihüpe DigiTiiger
Tervis ja ohutus	Aineteülene.	Aineteülene Liikluskasvatus, Projektid „Hoia end ja kaitse teist“	Loodusmatkad, spordiüritused, hügieenireglid	Ohuplaan, tervislik toit, huvitöö	Politsei- ja päästetöötajate amet, Koigi- Paide perearst, kooli söökla, Koigi võimla, Põltsamaa ujula, EEO, EVPISL.
Väärtused ja kõlblus	Aineteülene.	Arenguvestlus Kooli ja õpilaskodu reeglid. Sõprustemaatika.	Aktused, hea käitumise kuu, sõbrapäev	Kooli traditsioonid, tunnustamise kord, isiklik eeskuju, rollimäng	Kooli ja kodu koostöö

*Läbivate teemade rakendamine Nurme Koolis

5.9. Lõimingu põhimõtted

(1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Õppe lõimimiseks teevad õpetajad koostööd nii omavahel kui ka õpilaste ja vanemate ning kooliväliste organisatsioonide ja huvigruppidega.

(2) Õppe lõimimine saavutatakse:

- 1) õppe- ja kasvatuseesmärkide saavutamiseks vajaliku õppekeskkonna kujundamise abil;
- 2) ainevaldkonna õppeainete ühiste ja lähedaste eesmärkide, õpitulemuste, õppeteemade, mõistete ja meetodite abil;
- 3) erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimise abil;
- 4) sarnaste õppeülesannete ja -viiside abil;
- 5) ühe õppeaine või ainevaldkonna piire ületavate õpilasuurimuste, loovtööde, projektide jms viljelemise abil;
- 6) läbivatest teemadest tulenevate ühiste temaatiliste rõhuasetuste abil.

6. ÜLEKOOLILISTE JA KOOLIDEVAHELISTE PROJEKTIDE KAVANDAMISE PÕHIMÕTTED

(1) Nurme Koolis mõistetakse projekti all ühekordse iseloomuga ajaliselt piiratud tööd, tegevust või üritust, millel on kindel eesmärk ja ressursid. Projekt algab töömeeskonna loomise ja tegevuskava koostamisega ning lõpeb tulemuste analüüsi ja järelduste tegemisega. Võimalikud on ka individuaalprojektid, mille elluviimiseks meeskonda ei moodustata.

(2) Nurme Kooli õppekava elluviimisel kasutatakse projekte kooli õppe- ja kasvatuseesmärkide täitmiseks. Projektide eesmärgiks on üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine.

(3) Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid kavandatakse enne õppeaasta algust ning need peavad olema kooskõlas kooli õppekavaga. Projektid lisatakse kooli üldtööplaani, mille õppenõukogu kinnitab iga õppeaasta alguseks.

(4) Koolidevahelisteks projektideks on erinevate fondide, asutuste ja/või organisatsioonide poolt välja kuulutatud ja/või korraldatavad haridus- ja kasvatusalased projektid, sealhulgas maakondlikud ja üleriigilised konkursid, spordi- ja muud võistlused.

(5) Ülekoolilisteks projektideks on kooli õppekava elluviimiseks kavandatavad projektid, sealhulgas traditsioonilised tähtpäevadega seotud ja muud ülekoolilised üritused, ainenädalad, temaatilised näitused, muuseumipäevad, matkad, ekskursioonid või õppekäigud.

(6) Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamisel ja elluviimisel teeb kool koostööd vanemate, asutuste, organisatsioonide ja huvigruppidega.

7. HINDAMISE KORRALDUS

Õpilaste õpitulemuste hindamine toimub Põhikooli ja gümnaasiumiseaduse §29, põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava hindamise põhimõtete ja õpitulemustele esitatud nõuete hindamise korra alusel.

Õpilaste käitumise ja hoolsuse hindamisel juhindutakse samadest dokumentidest, kooli õppekavas toodud üldoskustest ning kooli kodukorra nõuetest.

7.1. Hindamise eesmärk

(1) Teadmiste ja oskuste hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut ja anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 2) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 5) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks;

(2) Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on:

- 1) suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
- 2) motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid.

7.2. Hindamisest teavitamine

(1) Kooli õppekavas sätestatud õpilaste hindamise põhimõtted ja kord on kättesaadav vanemale, eestkostjale või hooldajale, õpilasele ja õpetajale ning avalikustatud kooli kodulehel;

(2) Õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustab õpilastele klassi ja/või aineõpetaja õppeaasta alguses;

(3) Õpilasel on õigus saada klassi- või aineõpetajalt teavet oma hinnete kohta;

(4) Õpilased saavad klassitunnistuse kalendri 48.-nda; 10.-nda; 24.-nda nädala viimasel koolipäeval.

7.3. Teadmiste ja oskuste hindamine

(1) Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esitluste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, lähtudes õpilaste varasematest teadmistest ja oskustest ning õpitulemustest;

(2) Trimestri algul teeb vastava õppeaine õpetaja õpilastele teatavaks õppeaines nõutavad õpitulemused, nende hindamise põhimõtted, aja ja vormi.

(3) 1. ja 2. kooliastmes pannakse õppeaines eesti keel välja osaoskuste trimestrihinded lugemises, keeleõpetuses, suulises eneseväljenduses ja kirjatehnikas. Osaoskuste trimestrihinnete põhjal pannakse õppeaasta lõpul üks koondhinne;

(4) 3. kooliastmes (7.-9. klass) pannakse õppeaines eesti keel välja osaoskuste trimestrihinded lugemises, keeleõpetuses, suulises eneseväljenduses. Osaoskuste trimestrihinnete põhjal pannakse õppeaasta lõpul üks koondhinne;

(5) Tööõpetuses, kehalises kasvatuses, muusikaõpetuses, kunstiõpetuses, valikainetes kasutatakse trimestri arvestuslikku kokkuvõtvat hindamist.

(6) Õpilasele, kes on koolist pikemat aega põhjusega puudunud ja ta ei ole vastavaid õpitulemusi saavutanud, kokkuvõtvat trimestri hinnet välja ei panda.

Talle antakse järelevastamise võimalus õpetajaga kokkulepitud ajal.

Kui hinne või hinnang on jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastamiseks ning on jätnud kasutamata kooli poolt pakutavad tugisüsteemid, hinnatakse aastahinde või –hinnangu väljapanekul vastaval trimestril omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“ või antakse samaväärne sõnaline hinnang.

(7) Õppeainete kokkuvõtvad trimestri ja aastahinded kantakse klassipäevikusse ja

tunnistusele, aastahinded õpilasraamatusse.

Eksamid ja lõputööd

- (1) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppiv põhikoolilõpetaja sooritab põhikooli lõpetamiseks koolieksamid. Aineõpetajad esitavad õppealajuhatajale hiljemalt 30. jaanuariks eksamimaterjalid, mille kinnitab direktor oma käskkirjaga.
- (2) Kooliksamid toimuvad direktori poolt kinnitatud graafiku alusel.
- (3) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppiv põhikooli lõpetaja sooritab põhikooli lõpetamiseks järgmised kooliksamid:
  - eesti keel ja kirjandus (kirjalik, suuline)
  - matemaatika (kirjalik)
  - kooli poolt kohustuslike õppeainete hulgast valitud õppeaine eksamLõpueksami hindeks „nõrga“ või „puuduliku“ saanud põhikoolilõpetaja sooritab korduseksami.
- (4) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi põhihariduse omandanud õpilasele, kelle õppeainete aastahinded on vähemalt rahuldavad ning kes on kõik lõpueksamid sooritanud positiivselt, antakse õppenõukogu otsusega põhikooli lõputunnistus.
- (5) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppinud põhikooli lõpetajale, kellel on kuni kahe õppeaine aasta- või lõpueksamihindeks „nõrk“ või „puudulik“, antakse põhikooli lõputunnistus õppenõukogu otsusega pärast täiendava õppetöö või korduseksami sooritamist.
- (6) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppinud põhikoolilõpetajale, kellel on kuni kahe aine aasta- või lõpueksamihindeks „nõrk“ või „puudulik“, või kes ei ole suutnud täiendavat õppetööd või korduseksamit sooritada rahuldavalt, võib vanema kirjaliku avalduse põhjal õppenõukogu otsusega anda põhikooli lõputunnistuse.
- (7) Eksamitel saadud hinded kantakse klassipäevikusse.
  - Lisa-aasta klassi lõpetajad koostavad erialase kirjaliku või praktilise lõputöö. Tsükliõpe lõpeb arvestusliku lõputööga (praktiline, suuline). Lõputööd ja tsükliõpet hinnatakse arvestusliku hindega.

Hinded viiepallisüsteemis

- (1) Hindega "5" ("väga hea") hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust (edaspidi õpitulemus), kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega "5", kui õpilane on saanud 90–100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (2) Hindega "4" ("hea") hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega "4", kui õpilane on saanud 70–89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (3) Hindega "3" ("rahuldav") hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega "3", kui õpilane on saanud 45–69% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (4) Hindega "2" ("puudulik") hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega "2", kui õpilane on saanud 20–44% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

- (5) Hindega "1" ("nõrk") hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindegaga "1", kui õpilane on saanud 0–19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (6) Esimese klassi õpilaste õpitulemuste hindamisel kasutatakse kujundava hindamise põhimõtteid rakendades selleks sõnalisi hinnanguid. Õpilase arengut võrreldakse tema varasemate saavutustega ja antakse positiivne tagasiside toimiva tugisüsteemi rakendamise kaudu.
- (7) Toimetulekuklassi õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse kõigis õppeainetes hinnete asemel suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid, mis kirjeldavad õpilase teadmisi ja oskusi erinevates õppeainetes.

Toimetulekuõppe klasside hinnangud:

TT – tuleb toime

Hinnangut „tuleb toime“ võib täpsustada hinnangutega „tuleb hästi toime“, „tuleb rahuldavalt“ toime“.

TA – tuleb toime abiga

Hinnangut „tuleb toime abiga“ võib täpsustada hinnangutega „tuleb toime sõnalise abiga“ „tuleb toime näidise või eeskuju järgi“, „tuleb toime koostegevuses“, „tuleb toime füüsilise abiga“.

ETT- ei tule toime

Hinnang „ei tule toime“ viitab vajadusele muuta individuaalset õppekava ning seda ei kasutada kokkuvõtval hindamisel.

(7) Kui suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga "puudulik" või "nõrk" või on hinne jäänud välja panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks kokkuleppel aineõpetajaga;

(8) Õpetaja poolt määratud kohustuslikku tööd, mille ajal õpilane puudus, saab järele vastata vastavalt õpetaja ja õpilase vahelisele kokkuleppele õppeveerandi lõpuni;

7.4. Kokkuvõtva hindamise põhimõtted

(1) Kokkuvõttev hinne on õppeaine trimestri või aastahinne;

(2) Trimestri kokkuvõttev hinne pannakse välja trimestri lõpul, antud trimestri jooksul saadud hinnete alusel. Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud trimestri hinnete alusel enne õppeaasta lõppu;

(3) Õpilasele, kelle trimestri hinne on „puudulik“ või „nõrk“ või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (õpiabi tunnis, logopeediline abi, konsultatsioon, jm.), et aidata omandada nõutavad õpitulemused;

(4) Kui õpilane jäetakse täiendavale õppetöele, pannakse õppeaine aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi;

(5) Trimestri ja aastahinne pannakse välja viiepallisüsteemis;

(6) Kokkuvõtavad sõnalised hinnangud kantakse klassitunnistusele tähega „A“ („arvestatud“).

(7) 1. klassile kasutatakse õppeaasta lõpul kirjalikke sõnalisi hinnanguid, mis kirjeldavad süsteemselt lapse arengut, eakohase pädevuste ja õpioskuste kujunemist, õppeprotsessis osalemist ja õpitulemusi.

(8). 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetöele.

7.5. Käitumise ja hoolsuse hindamine

- (1) 1.–3. kooliastmel (kaasa arvatud lisa-aasta klassil) hinnatakse õpilase käitumist ja hoolsust;
- (2) Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetes: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.
- (3) Käitumist ja hoolsust hinnatakse hinnetega „väga hea“, „hea“, „rahuldav“ ja „mitterahuldav“.

7.6. Kujundav hindamine

- (1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämist ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- (2) Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.
- (3) Õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.
- (4) Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- (5) Arenguveestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguveestlus võimaldab anda tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguveestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele. Arenguveestluse oluline osa on õpilase enesehindamine.
- (6) Kujundava hindamise ühe vahendina kasutatakse õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe koostatakse aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Õpimapp on arenguveestluse alusmaterjaliks.

7.7. Hinde ja hinnangu vaidlustamine

- (1) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teada saamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava põhjendustega taotluse;
- (2) Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest nimetatud taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

7.8. Õpilase täiendavale õppetööle ja klassikursuse kordama jätmise

- (1) Õppeaasta jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast

õppeaasta lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeaasta lõppu.

- (2) Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse.
- (4) Erandjuhul võib õppenõukogu otsusega jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines pandud välja aastahinne „puudulik” või „nõrk”, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemust saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendavaid tugisüsteeme.
- (5) Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

7.9. Õpilase järgmise klassi üleviimine

- (1) Õpilase järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu;
- (2) Õpilane, kes ei ole jäetud täiendavale õppetööle, viiakse järgmise klassi üle enne õppeaasta lõppu;
- (3) 1.–2. kooliastmes viiakse õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, järgmise klassi üle enne õppeaasta lõppu. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle viiakse järgmise klassi üle hiljemalt 31. augustiks;
- (4) Lõikes 2 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase puhul, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ettenähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajas.

7.10. Lõppsätted

- (1) Hindamisjuhendi arutab läbi ja kiidab heaks kooli õppenõukogu.
- (2) Kontrolli hindamisjuhendist kinnipidamise üle teostab õppealajuhataja.
- (3) Muudatusi hindamisjuhendis tehakse vajadusel kord õppeaastas.

8. ÕPILASE TOETAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

8.1. Tugiteenused koolis

- (1) Tugisüsteemide rakendamisse on kaasatud kogu koolipere;
- (2) Tugisüsteemide tööd koordineerib haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija;
- (3) Koolis on olemas tugispetsialistid:
  - psühholoog
  - logopeed (id)
- (4) Õpilastele rakendatakse järgmisi I ja II tasandi tugiteenuseid:
  - sotsiaalpedagoogiline nõustamine;
  - psühholoogiline nõustamine;
  - psüühiliste protsesside korrektsioon;
  - individuaalsed vestlused õpilasega; arenguestlused lapse ja vanemaga;
  - kõneravi;
  - ainealane konsultatsioon;
  - ravivõimlemine;
  - arenguestlus;
  - loovteraapiad (klaasi- ja savitöö, maalimine- ja meisterdamine, muusikateraapia);

- huvitegevus;
- kutsealane eelkoolitus;
- Põhikoolijärgne lisaõpe
- Pikendatud õpe kuni 2 aastat TT õppel olevatele lastele
- III tasandi tugiteenused:
- Tervishoiuteenus
- Karjäärinõustamine (Rajaleidja)
- Sotsiaalpedagoogiline nõustamine
- Kooli tervishoiuteenus perearsti ja meditsiiniõe poolt kord nädalas.

Tugisüsteem koolist puuduvate õpilastega tegelemiseks

(5) Õpetajate, kasvatajate tegevused pikemaajaliselt koolist puudunud õpilase kooli saabumisel:

- tagada õpilase sulandumine õppe- ja kasvatusprotsessi;
- luua õppimist toetav keskkond;
- saavutada reaalsed ja jõukohased kokkulepped õpitulemuste omandamiseks ja hindeliste ülesannete sooritamiseks;
- tagada nõutavate õpitulemuste saavutamine individuaalse õppekava rakendamise lõpuks.

Tugisüsteem käitumisprobleemiga õpilasega tegelemiseks

(6) Käitumisprobleemidega õpilaste mõjutamine:

- vestlus klassijuhataja/kasvataja ja aineõpetajate osalusel;
- õpilase käitumisprobleemist vanema informeerimine;
- õpilase, vanema, klassijuhataja/kasvataja vestlus õppealajuhataja või direktori osavõtul;
- käitumise tugikava väljatöötamine ja rakendamine, vajadusel spetsialistide kaasamine;
- alaealiste komisjoni või noorsoopolitsei poole pöördumine;
- õpilase mitterahuldava käitumise arutamine õppenõukogus õppeaasta lõpus.

8.2. Individuaalse õppekava (IÕK) koostamise ja rakendamise põhialused

(1) Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavades sätestatud korras individuaalne õppekava.

(2) Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada nõustamiskomisjoni soovitusel.

(3) Individuaalse õppekava koostamisel kaasatakse õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem ning vajaduse kohaselt õpetajaid ja tugispetsialiste.

8.2.1. IÕK alusel õppiva õpilase hindamine

(1) IÕK järgi õppivale õpilasele võib teadmiste kontrollimisel teha järgmisi mööndusi:

- 1) anda rohkem aega ja kindlustada sobiv, rahulik keskkond vastamiseks, vajadusel individuaalne vastamine õpetaja juhendamisel;
- 2) lubada õpilasel täita ülesandeid alternatiivsel viisil (nt testid valikvastustega);
- 3) lubada kasutada abimaterjale (skeemid, algoritmid, reeglite või näidiste kogumikud);

- 4) lihtsustada ülesannete juhiseid või küsimusi, anda jõukohaseid õppetekste;
  - 5) lubada kasutada ülesannete lahendamiseks kalkulaatorit.
- (2) IÕK alusel õppivale õpilasele lubada viiepallisüsteemis hindamisel järgmisi mööndusi:
- 1) hinne „5” – õpilasel on kasutada struktureeritud õppetekst ja jõukohased töökorraldused; õpilane valib iseseisvalt kasutamiseks vajalikke abistavaid vahendeid; suudab planeerida oma tegevust, ei vaja pidevat õpetaja juhendamist ning suudab õppeülesande praktiliselt vigadeta täita;
  - 2) hinne „4” – õpilasel on kasutada jõukohased õppetekstid ja töökorraldused; õpilane valib vajaliku(d) abistava(d) vahendi(d) valikuks antud näitlike vahendite hulgast; vajab pedagoogi osalust oma õppetöö planeerimisel ning suudab õppeülesande täita väiksemate eksimustega;
  - 3) hinne „3” – õpilasel on kasutada jõukohane õppetekst ja töökorraldused; vajab pidevat õpetaja juhendamist näitlike vahendite või materjalide valikuks ja lisaselgitusi oma õppetöö (sh. kontrolltöö) korraldamiseks; suudab seejuures õppeülesande täita rahuldaval tasemel;
  - 4) hindega „2” hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav; esineb olulisi puudusi ja vigu; punktiarvestuse kasutamisel hinnatakse õpitulemust hindega „2” kui õpilane on saanud 20-35% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
  - 5) hindega „1” hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele; punktiarvestuse kasutamisel hinnatakse õpilast hindega „1”, kui õpilane on saanud 0-19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

9. KARJÄÄRITEENUSTE KORRALDUS

- (1) Karjääriteenuste all mõistetakse käesolevas õppekavas õpilastele kooli poolt kättesaadavaks tehtud karjääriõpet, -infot või -nõustamist. Karjääriteenuste eesmärgiks on aidata õpilasel arendada teadlikkust iseendast, omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ja eneseteostust.
- (2) Kooli õppekavas on lisa-aasta klassis valikainena karjääriõpetuse tund, mis võimaldavad käsitleda teemasid, mis kujundavad õpilastes huvi tööturul toimuva vastu, arendavad otsustamisvõimet ja valmisolekut elukestvaks õppeks.
- (3) Kool korraldab koostöös Järvamaa Rajaleidja spetsialistidega õpilastele erinevaid nõustamis- ja infotunde; tunnivalise tegevuse käigus õppekäike õppeasutustesse ja ettevõtetesse.
- (4) Kool teeb koostööd Järvamaa Kutsehariduskeskusega, kus õpilased sooritavad õppeaasta vältel eelkutealast praktikat.

10. ÕPETAJA TÖÖKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

- (1) Õpetaja töökava on riikliku õppekava rakendusdokument.
- (2) Õpetaja töökava koostamise aluseks on kooli õppekava.
- (3) Õpetaja töökava on tegevuskava, mis kajastab õppesisu ja õppetegevusi õpitulemuste saavutamiseks. Õpetaja töökava on e Koolis kättesaadav õppeaasta esimesest päevast alates. Individuaalne õppekava koostatakse kõigile toimetulekuõppel olevatele õpilastele.
- (4) Õpetaja töökavas määratletakse liikluskasvatuse teema, mida käsitletakse lõimitult ainetundides. Õppekavavälised liiklusalased üritused kavandatakse huvitegevuse plaanis.

11. TRADITSIOONID JA ÕPPEKAVAVÄLINE TEGEVUS

- (1) Õppetööd ja õpilaste sotsiaalsed arengut täiendavad erinevad loome- ja aineringid. Kooli ringitöö püüab keskenduda mõtlemise, esinemisjulguse, eneseväljendusoskuse, loomingulisuse, vastutusvõime jt täisväärtuslikuks arenguks vajalike sotsiaalsete oskuste arendamisele.
- (2) Õppekavavälise tegevuse üldeesmärgiks on õppe-kasvatustöö tulemuste parandamine ning õppetööst saadud teadmiste ja oskuste lõimimine praktilise tegevusega.
- (3) Õppekavaväliste ürituste ajakava fikseeritakse kooli üldtööplaanis.

Üritus	Pädevuste kujundamine
Esimene koolipäev	On avatud enesearendamisele, on motiveeritud õppima ja vastutab oma valikute, otsustuste ja endale võetud kohustuste eest.
„Tere, sügis“ näitus	Hoiab loodust, elab ja tegutseb keskkonda ning loodusressursse säästes. Arendab ilumeelt ja fantaasiat.
Looduspäev (matkad looduses igal aastaajal)	Käitub loodust hoidvalt, omandab teadmisi loodusest ja tunneb rõõmu liikumisest.
Õpetajate/ kasvatajate päev	Hindab oma kooli õpetajaid/kasvatajaid, nende ametit.
Nurme Kooli nimepäev	Väärtustab oma kooli põhiväärtusi ja mainet.
Rahvakalendri tähtpäevad: mardipäev, kadripäev	Väärtustab esivanemate kultuuri, rahvakalendri tähtpäevi ja kombeid.
Spordipäevad: reipalt koolipinki, aastajooks, vastlapäev, Jüripäeva jooks, spordipäevad	Väärtustab terveid eluviise, hoolitseb oma vaimse ja füüsilise tervise eest.
Jõululaat	Arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, loogilist mõtlemist, rahaga ümberkäimise oskust, müüja ametit.
Jõulupidu ja jõuluõhtusöök	Väärtustab rahvuskultuuri, oskab katta lauda, teab lauakombeid, väärtustab koka ametit.
Vabariigi aastapäev	Tunneb ja austab oma kodumaad, teab Eesti riigi sümboleid.
Sõbrapäev	Hoidub vägivallast, oskab sellele vastu seista; teab, et kedagi ei tohi kiusata; oskab hinnata inimesi enda ümber.
Tervisliku toitumise nädal	Õpib tervislikku toitumist, valmistamist.
Lauluvõistlus “Lauluga kevades”	Arendab laulmisoskust, vajalikku esinemisjulgust.
Teatripäev	Hindab loovust ning tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest, arendab kuulamisoskust ja oskab lugu pidada näitleja elukutsest.
Poiste/ tüdrukute nädal	Hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning suhtub endasse positiivselt,
Kevadpidu	Tunneb rõõmu koostegutsemisest.
Ainenädalad: emakeele nädal, matemaatika nädal loodusepäev	Arendab sõnavara ning seega ka väljendusoskust. Mõistab matemaatika olemust ning matemaatika otstarvet ja tähtsust inimtegevuses; õpib tundma avastamis- ja loomiserõõmu. Väärtustab ümbritsevat looduskeskkonda.

- Nurme Kooli traditsioonilised üritused

12. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

- (1) Nurme Kooli õppekava arendamine on kooli arengukava, riikliku ning olemasolevat kooli õppekava arvestav protsess, mis on kantud tingimuste loomisest õpilaste tervislikuks ja mitmekülgseks individuaalseks arenguks.
- (2) Õppekava arendus taotleb õppimise ja õpetamise kvaliteedi paranemist.
- (3) Õppekava täitmist analüüsitakse vähemalt üks kord õppeaastas.
- (4) Muudatused õppekavas kiidetakse heaks õppenõukogu otsusega ning kinnitatakse direktori käskkirjaga.
- (5) Õppekava arendustegevuse tulemusena sisseviidavad muudatused ja täiendused kehtestatakse üldjuhul uuest õppeaastast.
- (6) Kooli õppekava raames on välja töötatud tugiteenuseid ja valikaineid hõlmavad ainekavad (kodunduse, draamaõppe, loodusõppe ainekava)
- (7) Kooli õppekava ja ainekavasid tutvustatakse kooli hoolekogule ja vanematele.